

EUROOPA KOHTU OTSUS

17. juuli 1997*

Artikkel 177 – Kohtu pädevus – Liikmesriigi õigusnormid,
millega võetakse vastu ühenduse sätted – Ühenduse tolliseadustik –
Kaebus – Tollitsuse peatamine – Tagatise esitamine

Kohtuasjas C-130/95,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Hessisches Finanzgericht Kasseli (Saksamaa) taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleliolevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Bernd Giloy

ja

Hauptzollamt Frankfurt am Main-Ost

eelotsust nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, artikli 244 tõlgendamise kohta (EÜT 1992, L 302, lk 1, ELT eriväljaanne 02/04, lk 307),

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray ja L. Sevón, kohtunikud C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, D. A. O. Edward (ettekandja), J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann ja H. Ragnemalm,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigustalituse ametnik Claudia Schmidt,

arvestades kohtuistungi ettekannet,

olles 4. juuni 1996. aasta kohtuistungil ära kuulanud komisjoni suulised märkused,

olles 17. septembri 1996. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: saksa.

1. Hessisches Finanzgericht Kassel (Hesseni liidumaa finantskohus) esitas 31. märtsi 1995. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. aprillil 1995, EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel neli eelotsuse küsimust nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1, ELT eriväljaanne 02/04, lk 307, edaspidi „seadustik“), artikli 244 tõlgendamise kohta.

2. Küsimused tekkisid Bernd Giloy ja Hauptzollamt Frankfurt am Main-Osti (põhitolliasutus) vahelises kohtumenetluses seoses imporditud kaupade kumuleeruvast käibemaksust tulenenud 293 870.76 Saksa marga suuruse võla maksmise nõudega (edaspidi „vaidlustatud nõue“).

3. Seadustiku artikli 244 teises lõigus on sätestatud, et kui tollieeskirjade rakendamisega seotud tolli otsuse peale esitatakse kaebus, peab toll peatama vaidlusaluse otsuse täitmise osaliselt või täielikult, „kui on põhjust arvata, et [see] ei ole kooskõlas tollialaste õigusaktidega või et asjaomast isikut ähvardab korvamatu kahju“.

4. Artikli 244 kolmandas lõigus on sätestatud:

„Kui vaidlustatud otsuse alusel nõutakse sisse impordi- või eksporditollimaksu, võib otsuse täitmise peatada, kui on esitatud või esitatakse tagatis. Tagatise esitamist ei nõuta, kui see tekitab võlgniku olukorda arvestades tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi.“

5. Saksakeelses versioonis on selle sätte viimast lauset („Diese Sicherheitsleistung darf jedoch nicht gefordert werden, wenn ...“) muudetud, et ühtlustada seda teiste keeltega. Muudetud versioon on nüüd järgmine: „Diese Sicherheitsleistung braucht jedoch nicht gefordert zu werden, wenn ...“. Samasugune muudatus tehti ka itaaliakeelses versioonis (saksakeelne ja itaaliakeelne EÜT 1996, L 97, lk 38).

6. Seadustiku artikli 192 lõikes 1 on sätestatud, et kui tollialaste õigusaktide kohaselt on tagatise esitamine kohustuslik, määrab toll tagatise suuruse kindlaks tasemel, mis on võrdne tollivõlast tuleneva täpse maksusummaga, või kui seda summat ei ole võimalik kindlalt määrata, siis maksimaalse summaga, mis tuleneb tekkinud või tekkida võivast tollivõlast.

7. Artikli 192 lõikes 2 on sätestatud, et kui tollialaste õigusaktidega on ette nähtud, et tagatise esitamine on valikuvaba, ja toll tagatise esitamist nõuab, määrab toll tagatise suuruse kindlaks tasemel, mis ei ületa lõikes 1 ettenähtud taset.

8. Seadustiku artikli 9 lõikes 1 on sätestatud: „Asjaomase isiku jaoks soodne otsus tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse, kui üks või mitu sellise otsuse tegemiseks ettenähtud tingimustest olid täitmata või neid enam ei täideta, välja arvatud artiklis 8 nimetatud juhtudel.“

9. Enne seadustiku jõustumist kehtestati Finanzgerichtsordnungi (maksualase kohtumenetluse seadustik, edaspidi „FGO”) paragrahvi 69 lõigetes 2 ja 3 tingimused maksuameti väljastatud maksenõuete, sh tollimakse käsitlevate nõuete täitmise peatamiseks. Saksa pretsedendiõiguse ja akadeemilise kirjanduse kohaselt tuleb neid siiani jõus olevaid sätteid kohaldada alati kooskõlas seadustiku artikliga 244.

10. Umsatzsteuergesetzi (kumuleeruva käibemaksu seadus) paragrahvi 21 lõike 2 kohaselt tuleb tollimakse käsitlevaid sätteid kohaldada *mutatis mutandis* importimisel rakendatava kumuleeruva käibemaksu suhtes. Sellest järeldub, et FGO paragrahvi 69 lõigete 2 ja 3 sätteid tuleb kohaldada taotluste suhtes, millega palutakse peatada importimisel rakendatava kumuleeruva käibemaksu maksenõuete täitmine.

11. 28. märtsil 1990 esitas põhikohtuasja kostja vaidlusaluse nõude hr Giloy vastu. Hr Giloy esitas kostjast tolliasutusele nõude kohta vastuväite, mille tolliasutus lükkas 17. septembril 1991 põhjendamatusesse tõttu tagasi. Seetõttu esitas hr Giloy 23. oktoobril 1991 Hessisches Finanzgerichtis hagiavalduse vaidlustatud nõude tühistamiseks.

12. 16. augusti 1994. aasta otsusega võttis Hesseni liidumaa peamine pädev täitevamet Hauptzollamt Fulda meetmed vaidlustatud nõude täitmisele pööramiseks, arestides hageja töötasu. Maksevõla summa, sh trahv maksmisega viivitamise eest, oli selleks ajaks 451 092.76 Saksa marka. Võla suurust silmas pidades vallandas tööandja hr Giloy 16. septembril 1994 ja hr Giloy on sellest ajast alates saanud sotsiaalabi.

13. Hageja on palunud Hessisches Finanzgerichtil vaidlustatud nõude täitmine vastavalt Umsatzsteuergesetzi paragrahvi 21 lõike 2 ja FGO paragrahvi 69 lõike 3 sätetele peatada. Hageja väidab, et on piisavalt alust kahelda nõude seaduslikkuses. Samuti leiab hageja, et tema taotlus tuleb rahuldada seepärast, et ta on töötasu arestimise tõttu kaotanud töökoha ja seega on talle tekitatud korvamatut kahju. Hageja endine tööandja on talle kinnitanud, et ta ennistatakse ametisse, kui vaidlustatud nõude täitmise oht kõrvaldatakse. Tuginedes seadustiku artikli 244 kolmandale lõigule, väidab hageja, et tema rahalisest olukorrast tulenevalt ei saa temalt otsuse täitmise peatamise korral tagatise esitamist nõuda.

14. Hauptzollamt aga väidab, et vaidlustatud ei ole põhjendatud alust kahelda nõude seaduslikkuses ja hr Giloyd ei ähvarda otsuse täitmise korral mingi korvamatut kahju.

15. Et liikmesriigi kohus pidi neil asjaoludel kohaldama seadustiku artiklit 244, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas kaks järgmist tingimust, mis on kehtestatud nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega luuakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1, ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), artikli 244 teises lõigus:

– kui on põhjust arvata, et vaidlustatud otsus on ebaseaduslik, või
– asjaomast isikut ähvardab korvamatut kahju,

on teineteisest täiesti sõltumatud, s.t otsuse täitmine peatatakse ka siis, kui ei ole põhjust arvata, et maksekorraldus, mille täitmise peatamist taotletakse, on ebaseaduslik, kuid on täidetud tingimus, et asjaomast isikut ähvardab korvamatu kahju?

Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis:

2. Kas teises taandes esitatud tingimuse olemasolu välistab ilmtingimata tagatise esitamise nõude või kehtivad selle suhtes lisatingimused ning kui kehtivad, siis millised?

3. Kas oht kaotada töökoht – mis võib juba olla juhtunud seetõttu, et tollimaksu tasumise nõue on täitmisele pööratud – kujutab endast „tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi”, isegi kui liikmesriigi õigusaktidega, nt sotsiaalhoolekandeaktidega on tagatud elatusmiinimum?

4. Kas siis, kui antakse luba otsuse täitmine peatada, tuleb ikkagi esitada tagatis tollimaksu summa ulatuses, või kas on olemas võimalus, et hageja üldist majanduslikku olukorda arvesse võttes lubatakse maksta osaline summa?”

Euroopa Kohtu pädevus

16. Komisjon märgib, et kuna põhikohtuasi puudutab kumuleeruva käibemaksu, mitte tollimaksu sissenõudmist, kohaldatakse seadustiku asjakohaseid sätteid selle juhtumi puhul ainult Saksamaa riikliku õiguse alusel. Seadustikus kasutatud mõistete järgi ei kohaldata seadustikku impordiga seoses tasutava tollimaksu suhtes (vt seadustiku artikli 4 punkti 10). Komisjon kahtleb seetõttu, kas Euroopa Kohus on pädev talle esitatud küsimuste üle otsustama.

17. Sellegipoolest leiab komisjon, et Euroopa Kohtul on pädevus antud juhul otsus vastu võtta. Seda arvates tugineb komisjon eelkõige otsusele liidetud kohtuasjades C-297/88 ja C-197/89: Dzodzi (EKL 1990, lk I-3763, punkt 37) ja asjaolule, et seadustiku asjaomaseid sätteid kohaldatakse selle kohtuasja puhul liikmesriigi kohtus, ehkki ainult riikliku õiguse alusel.

18. Vastates teatud küsimustele, mis Euroopa Kohus sellega seoses esitas, olid põhikohtuasja hageja ja kostja ning Saksamaa valitsus komisjoniga samal seisukohal. Saksamaa valitsus juhtis tähelepanu sellele, et Saksamaa toll vastutab nii tollimaksude kui ka importimisel kohaldatava kumuleeruva käibemaksu sissenõudmise eest. Lisaks määratakse mõlemad maksud ühekorraga ja ühes maksenõudes. Sellest tulenevalt on järgitavad menetlused ühesugused ja seega tuleks asjakohaseid sätteid ühtemoodi tõlgendada. Menetlused hõlmavad seadustiku artiklis 244 sätestatud menetlusi niivõrd, kui võrd riiklikud tollimaksude kehtestamise eeskirjad peavad sellega kooskõlas olema.

19. Asutamislepingu artikli 177 alusel on Euroopa Kohus pädev tegema eelotsuseid asutamislepingu ja ühenduse institutsioonide õigusaktide tõlgendamise kohta.

20. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on asutamislepingu artiklis 177 ettenähtud menetlus Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö vahend. Sellest tuleneb, et vaid liikmesriigi kohtud, kellele hagi esitatakse ja kes peavad kohtuasjas otsuse tegema, on

pädevad iga kohtuasja konkreetseid asjaolusid arvestades otsustama, kas otsuse tegemiseks on vaja eelotsust küsida ja kas nende poolt Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimustel on asja otsustamisel tähtsus (vt eelkõige eespool viidatud otsust Dzodzi kohtuasjas, punktid 33 ja 34, ning otsust kohtuasjas C-231/89: Gmurzynska-Bscher, EKL 1990, lk I-4003, punktid 18 ja 19).

21. Järelikult, kui liikmesriigi kohtute esitatud küsimused puudutavad ühenduse õiguse sätete tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud otsuse tegema (vt eespool viidatud otsuseid Dzodzi ja Gmurzynska-Bscheri kohtuasjades, vastavalt punktid 35 ja 20). Tegelikult ei nähtu ei artikli 177 sõnastusest ega selle artikliga kehtestatud menetluse esemest, et asutamislepingu loojad oleksid kavatsenud Euroopa Kohtu pädevusest välistada eelotsusetaotlused, mis käsitlevad ühenduse sätet, kui liikmesriigi õiguses viidatakse ühenduse sätte sisule, et määrata kindlaks puhtalt siseriiklikku laadi olukorra suhtes kohaldatavad sätted (vt eespool viidatud otsuseid Dzodzi ja Gmurzynska-Bscheri kohtuasjades, vastavalt punktid 36 ja 25).

22. Liikmesriigi kohtu taotluse võib tagasi lükata üksnes juhul, kui ilmneb, et asutamislepingu artiklis 177 kehtestatud menetlust on vääriti rakendatud ning Euroopa Kohtu otsus on saadud valedele alustel põhinenud vaidluse kaudu, või kui on ilmne, et ühenduse õigust ei saa ei otseselt ega kaudselt kohaldada Euroopa Kohtule suunatud kohtuasja asjaolude suhtes (vt selle kohta eespool viidatud Dzodzi ja Gmurzynska-Bscheri kohtuasju, punktid 40 ja 32).

23. Seda kohtupraktikat kohaldades on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et tal on pädevus teha ühenduse sätteid puudutavates küsimustes eelotsuseid olukordades, kus liikmesriigi kohtute kaalutava kohtuasja asjaolud on väljaspool ühenduse õiguse reguleerimisala, kuid kus need sätted on muudetud kohaldatavaks riikliku õiguse või lihtsalt lepingutingimustega (vt ühenduse õiguse kohaldamise kohta riikliku õiguse alusel eespool viidatud Dzodzi ja Gmurzynska-Bscheri kohtuasja; otsust kohtuasjas C-166/84: Thomasdünger, EKL 1985, lk 3001; otsust kohtuasjas C-384/89: Tomatis ja Fulchiron, EKL 1991, lk I-127, ja ühenduse õiguse kohaldamise kohta lepingusätete tulemusel otsust kohtuasjas C-88/91: Federconsorzi, EKL 1992, lk I-4035, ja otsust kohtuasjas C-73/89: Fournier, EKL 1992, lk I-5621, edaspidi viidatakse kõigile neile kohtuasjadele kui Dzodzi kohtupraktikale). Nendel juhtudel ei piiranud ühenduse sätteid hõlmavad riikliku õiguse sätted ega vastavad lepingusätted ilmselgelt ühenduse sätete kohaldamist.

24. Teisalt leidis Euroopa Kohus oma otsuses kohtuasjas C-346/93: Kleinwort Benson (EKL 1995, lk I-615), et tal puudub eelotsuse tegemise pädevus 27. septembri 1968. aasta tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvuse ning kohtuotsuste täitmise konventsiooni (EÜT 1972, L 299, lk 32, edaspidi „konventsioon”) osas.

25. Kleinwort Bensoni kohtuasja punktis 19 sedastas Euroopa Kohus, et erinevalt Dzodzi kohtupraktikast ei loetud neid konventsiooni sätteid, mille tõlgendamist Euroopa Kohtult paluti, asjaomase lepinguriigi õiguse alusel selliselt kohaldatavaks. Euroopa Kohus sedastas Kleinwort Bensoni otsuse punktis 16, et kõnealuses parlamendi õigusaktis võeti konventsioon ainult eeskujuks ja kasutati üksnes osa selle mõistetest. Punktis 18 märkis Euroopa Kohus, et selles õigusaktis sätestati, et asjaomase lepinguriigi ametiasutused peavad tegema muudatused, „mille eesmärk on tekitada lahknevusi” selle õigusakti ja

konventsiooni vastavate sätete vahel. Lisaks eristatakse kõnealusel õigusaktis selgelt ühenduse olukordades ja riiklikes olukordades kohaldatavaid sätteid. Esimesel juhul – tõlgendades õigusakti asjakohaseid sätteid – oli Euroopa Kohtu konventsiooniga seotud praktika liikmesriikide kohtutele siduv, samas kui teisel juhul pidid nad seda üksnes arvesse võtma selleks, et saaksid selle kõrvale jätta.

26. Antud juhul ei viita mitte miski toimikus sellele, et põhimenetlus ei toimu ühenduse õiguse eeskirju kohaldades.

27. Toimik viitab tõesti sellele, et kõnealusel liikmesriigi sätteid kohaldatakse ilma, et tehtaks vahet liikmesriigi õigusega reguleeritud olukordadel ja ühenduse õigusega reguleeritud olukordadel ning mõnikord mõlema suhtes korraga. Saksamaa riiklikus õiguses tuleb neid sätteid tõlgendada ja kohaldada ühtselt, olenemata sellest, kas kohaldatakse liikmesriigi õigust või ühenduse õigust. Et kohaldada liikmesriigi sätteid ühenduse õigusega reguleeritud olukordade suhtes, tuleb kõnealusel sätteid tõlgendada ja kohaldada kooskõlas seadustiku artikliga 244. Sellest tulenevalt nõuab Saksamaa õigus, et kõnealusel liikmesriigi sätteid tuleks alati kohaldada kooskõlas selle artikliga.

28. Seega, kui riigisiseste olukordade reguleerimiseks võetakse võrreldavates olukordades ühtse menetluse tagamiseks riiklike õigusaktidega vastu samad lahendused kui ühenduse õiguses, on lahknevate tõlgenduste vältimiseks tulevikus ilmselgelt ühenduse huvides anda ühenduse õigusest tulenevate sätetele ja mõistetele ühtne tõlgendus, olenemata nende kohaldamise asjaoludest (vt selle kohta eespool viidatud otsust Dzodzi kohtuasjas, punkt 37).

29. Kõigest eeltoodust tuleneb, et Euroopa Kohus on pädev talle esitatud küsimuste üle otsustama.

Esimene küsimus

30. Seadustiku artikli 244 teises lõigus on kõikides keeltes kahe selles küsimuses nimetatud tingimuse vahel sidesõna „või”. Olgugi et sõna „või” võib vahel tähistada sidesõna lause kahe osa vahel, on antud juhul ilmselge, et selle ülesanne on neid kahte tingimust eraldada.

31. Selle sätte sõnastusest tuleneb seetõttu, et ühenduse seadusandjate kavatsuste kohaselt peaksid need kaks tingimust tähistama kahte eraldi põhjust, millest kumbki üksinda on piisav selleks, et põhjendada vaidlustatud otsuse täitmise peatamist.

32. Seda tõlgendust kinnitab ka seadustiku õiguslik ajalugu. Komisjoni poolt nõukogule 21. märtsil 1990 esitatud ettepanekus võtta vastu ühenduse tolliseadustiku kehtestamist käsitlev nõukogu määrus nähti ette, et ainus asjaolu, mis vaidlustatud otsuse rakendamise peatamist põhjendaks, peaks olema see, kui tollil on põhjust uskuda, et otsus ei ole kooskõlas tollialaste õigusaktidega (määruse ettepaneku artikli 243 teine lõik (EÜT 1990, C 128, lk 1)).

33. Seda ettepanekut käsitlevas arvamuses ütles Majandus- ja Sotsiaalkomitee määruse ettepaneku artikli 243 teise lõigu kohta, et „samuti oleks mõistlik ette näha

edasilükkamine juhul, kui vastasel korral oleks tulemuseks põhjendamatud raskused ja kui kaasatud ei ole mingeid ülekaalukaid huve” (EÜT 1991, C 60, lk 5, 11).

34. Et komisjon ei muutnud vastavalt oma ettepanekut (EÜT 1991, C 97, lk 11), lisa nõukogu ise seadustiku artikli 244 teisele lõigule sõnad „või et asjaomast isikut ähvardab korvamatu kahju” (vt nõukogu poolt 14. mail 1992 vastu võetud ühise seisukoha artikli 244 teist lõiku, teade esitatud EÜT 1992, C 149, lk 1).

35. Mis puudutab mõiste „korvamatu kahju” tõlgendamist, siis seda tuleb mõista kui asutamislepingu artikli 185 alusel akti kohaldamise peatamise tingimust (korvamatu kahju nõude kohta vt Euroopa Kohtu presidendi 19. juuli 1995. aasta määrust kohtuasjas C-149/95 P(R): komisjon vs. Atlantic Container Line jt, EKL 1995, lk I-2165, punkt 22).

36. Euroopa Kohtu praktika kohaselt nõuab „korvamatu kahju” tingimus seda, et ajutiste meetmete kohaldamise taotlust käsitlev kohtunik peab uurima, kas vaidlustatud otsuse võimalik tühistamine põhikohtuasjas otsust tegeva kohtu poolt võimaldaks tagasi pöörata olukorra, mille selle kohene rakendamine oleks kaasa toonud, ja vastupidi, kas selle otsuse täitmise peatamine aitaks põhikohtuasja hagiavalduse rahuldamata jätmise korral vältida selle täielikku mõju (vt selle kohta eespool viidatud määrust kohtuasjas komisjon vs. Atlantic Container Liner jt, punkt 50).

37. Euroopa Kohus on otsustanud, et rahalist laadi kahju ei käsitata põhimõtteliselt tõsise ja korvamatu kahjuna, v.a juhul, kui kahju ei olnud hageja edu korral põhikohtuasjas võimalik täielikult hüvitada (vt Euroopa Kohtu presidendi 26. septembri 1988. aasta määrust kohtuasjas 229/88 R: Cargill jt vs. komisjon, EKL 1988, lk 5183, punkt 17).

38. Kui aga vaidlustatud meetme kohene rakendamine võib tuua kaasa äriühingu likvideerimise või kui selle tõttu peab isik müüma oma korteri, tuleb korvamatu kahju olemasolu käsitlev tingimus nende asjaolude korral lugeda täidetuks (vt Esimese Astme Kohtu 15. juuni 1994. aasta määrust kohtuasjas T-88/94R: Société Commerciale des Potasses et de l’Azote et Enterprise Minière et Chimique vs. komisjon, EKL 1994, lk II-401, punkt 33, ja 7. novembri 1995. aasta määrust kohtuasjas T-168/95 R: Eridania jt vs. nõukogu, EKL 1995, lk II-2817, punkt 42; ja Euroopa Kohtu 3. juuli 1984. aasta määrust kohtuasjas 141/84 R: De Compte vs. Euroopa Parlament, EKL 1984, lk 2575, punkt 5).

39. Siinkohal ei ole vaja täie kindlusega määratleda, kas kahju on möödapääsmatu. Piisab sellest, et kõnealust kahju, eelkõige kui see sõltub mitmete tegurite esinemisest, on võimalik piisava tõenäosusega ette näha (selle kohta vt eespool osutatud määrust kohtuasjas komisjon vs. Atlantic Container Line jt, punkt 38).

40. Lisaks tuleb märkida, et kui seadustiku artikli 244 teise lõigu alusel täitmise peatamisest hoolimata tekib peatamise aluseks olnud korvamatu kahju ikkagi teistel põhjustel, võivad tolliasutused selle otsuse seadustiku artikli 9 lõike 1 alusel tühistada.

41. Antud juhul viitab liikmesriigi toimik sellele, et hageja jaoks on vaidlustatud otsuse kohesest rakendamisest tulenev väidetav kahju see, et ta on jätkuvalt töötu. Toimikus sisalduvad materjalid ei näita aga seda, kas põhikohtuasjas edu saavutamise korral ja isegi

tööandja poolt ametisse ennistamise korral oleks tal õigus nõuda tolliasutustelt kaotatud töötasu hüvitamist. Lisaks ei saa vaidlustatud otsuse kohese täitmise korral välistada seda, et hageja võib kanda muud võimalikku korvamatut kahju, näiteks sellist, mis tuleneb tema töötasu arestimisest ja jagamisest tema võlausaldajate vahel.

42. Seetõttu on liikmesriigi kohtu ülesanne otsustada kõiki asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes, kas hagejale saab vaidlustatud otsuse täitmise korral osaks korvamatut kahju osutatud tähenduses.

43. Eeltoodut arvesse võttes peab vastus esimesele küsimusele olema selline, et seadustiku artikli 244 teise lõigu õige tõlgendamise korral peaks toll vaidlustatud tolliotsuse täitmise terviklikult või osaliselt peatama, kui vähemalt üks kahest selles sättes osutatud tingimusest on täidetud, s.t otsus tuleb peatada siis, kui asjaomasele isikule võib tekkida korvamatut kahju. Vaidlustatud otsus ei pruugi ilmingimata olla vastuolus tollialaste õigusaktidega.

Teine küsimus

44. Selle küsimusega soovib liikmesriigi kohus teada, kas asjaolu, et asjaomast isikut ähvardab vaidlustatud otsuse kohese täitmise korral korvamatut kahju, tähendab ilmingimata seda, et toll ei saa täitmise peatamise korral nõuda tagatise esitamist.

45. Seadustiku artikli 244 teise lõigu alusel on korvamatut kahju ohuga seotud tingimus kaalutluseks, mis põhjendab vaidlustatud otsuse täitmise peatamist. See tingimus ei ole aga tagatise esitamise vajalikkust arvestades asjakohane.

46. Seadustiku artikli 244 kolmanda lõigu esimese lause põhjal on selge, et vaidlustatud otsuse täitmise peatamisel tuleb üldjuhul esitada tagatis, isegi siis, kui täitmine peatatakse asjaomast isikut ähvardava korvamatut kahju kaalutlusel.

47. Ainus erand sellest reeglist on märgitud seadustiku artikli 244 kolmanda lõigu teises lauses ning selleks erandiks on olukord, kus tagatise nõudmine tekitaks võlgniku olukorda arvestades tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi.

48. Kui sellised raskused võivad tekkida, on tollil võimalik otsustada, kas täitmise peatamisel on vaja esitada tagatis või mitte. Olgugi et kõnealuste asjaolude esinemise ajal oli seadustiku artikli 244 kolmanda lõigu saksakeelne versioon jõus sellisena nagu enne 1996. aasta muudatust, on kõigi teiste tollal kehtinud versioonide keelte, v.a itaalia keele sõnastuse põhjal selge, et selliste asjaolude korral on tollil alati õigus **seada täitmise peatamise tingimuseks tagatise esitamise**.

49. Sellest tulenevalt peab vastus teisele küsimusele olema selline, et asjaolu, et asjaomast isikut võib vaidlustatud tolliotsuse kohese täitmise korral ähvardada korvamatut kahju, ei takista tollil **seada täitmise peatamise tingimuseks tagatise esitamist**. Kui aga tagatise esitamise nõue põhjustab tõenäoliselt võlgniku olukorda arvestades tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi, on tollil võimalik sellise tagatise esitamist mitte nõuda.

Kolmas küsimus

50. Selle küsimusega püüab Saksamaa kohus sisuliselt kindlaks teha, kas see, kui vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamise tingimuseks seatakse tagatise esitamine, tekitab ilma töökohata ja pärast eelmisest töökohast vabastamist sotsiaalabi saanud võlgnikule „tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi”.

51. Otsustades, kas võlgnikult tagatise esitamise nõudmine tekitab talle tõenäoliselt selliseid raskusi, peavad tolliasutused arvesse võtma kõiki isikuga seotud asjaolusid, eelkõige neid, mis puudutavad tema rahalist olukorda.

52. Liikmesriigi kohtu toimikust ilmneb, et hageja on töötu ja eelmisest töökohast vabastamisest alates saanud sotsiaalabi. Ta vabastati töökohalt enne, kui ta taotles tema poolt vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamist. Samuti ilmneb sellest, et hageja ütles liikmesriigi kohtule, et rahalise olukorra tõttu ei ole tal võimalik tagatist esitada. Liikmesriigi kohus ei märgi aga, kas see on tõepoolest nii.

53. Siinkohal piisab, kui otsustada, et tagatise esitamise nõudmine võlgnikult, kellel puuduvad piisavad vahendid, põhjustaks talle „tõsiseid majanduslikke raskusi”. Seadustikus on ette nähtud, et kui võlgnik ei suuda tagatist esitada, on tollil õigus mitte seada vaidlustatud otsuse peatamise tingimuseks tagatise esitamist.

54. Vastus kolmandale küsimusele peab seetõttu olema selline, et vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamise tingimuseks tagatise esitamise seadmine võib tõenäoliselt tekitada võlgnikule, kellel ei ole sellise tagatise esitamiseks vahendeid, „tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi”.

Neljas küsimus

55. Selle küsimusega püüab liikmesriigi kohus põhimõtteliselt teada saada, kas juhul, kui vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamisel nõutakse tagatise esitamist, tuleb tagatise summaks määrata kõnealuse võla summa või kas võlgniku rahalist olukorda arvesse võttes võib tagatise summaks olla osa võla kogusummast.

56. Sellega seoses tuleks meeles pidada, et seadustiku artiklis 192 eristatakse summasid, mis tuleb tasuda siis, kui tagatise esitamine on nõutav, ja siis, kui see on valikuvaba.

57. Selle artikli lõikes 1 on ette nähtud, et kohustusliku tagatise summa on võrdne võla täpse summaga, või kui seda summat ei ole võimalik kindlalt määrata, siis tekkinud või tekkida võiva võla maksimumsummaga.

58. Kui aga tagatise esitamine on valikuvaba, ei ole lõikes 2 ette nähtud tagatise summa miinimummäära. Vastupidi, lõikes 2 on ette nähtud üksnes see, et nimetatud summa ei ületa maksimumsummat, s.t selle artikli lõikes 1 osutatud summat.

59. Sellest järeldub, et kui tagatise esitamine on valikuvaba, võib tagatise summa määrata võlast madalamal tasemel, või kui seda summat ei ole võimalik kindlalt määrata, siis tekkinud või tekkida võiva võla maksimumsummana. Sellise tagatise sobiva summa

kindlaksmääramisel peab toll arvesse võtma kõiki olulisi asjaolusid, sh võlgniku rahalist olukorda.

60. Nagu Euroopa Kohus on juba eespool punktis 46 tähelepanu juhtinud, näeb seadustiku artikli 244 kolmas lõik üldjuhul ette tagatise esitamise kohustuse. Sellest tulenevalt tuleb tagatise summaks tavaliselt määrata võla täpne summa või kui seda ei ole võimalik kindlalt määrata, tekkinud või tekkida võivad võla maksimumsumma.

61. Kui aga tagatise esitamise nõue põhjustab tõenäoliselt võlgniku olukorda arvestades tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi, on tolliasutustel selle sätte teise lause alusel võimalik sellise tagatise esitamist mitte nõuda (vt eeltoodud punkte 47 ja 48).

62. Niivõrd kui käesolev juhtum puudutab tagatise vabatahtlikku esitamist, võib selle summaks kõiki olulisi asjaolusid, sh võlgniku rahalist olukorda arvesse võttes määrata ükskõik millise summa, mis ei ületa võla kogusummat, või kui seda ei ole võimalik kindlalt määrata, siis tekkinud või tekkida võiva võla maksimumsumma.

63. Seetõttu peab vastus neljandale küsimusele olema selline, et kui vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamisel tuleb seadustiku artikli 244 kolmanda lõigu alusel esitada tagatis, peab tagatise summaks määrama võla täpse summa, või kui seda ei ole võimalik kindlalt määrata, siis tekkinud või tekkida võivad võla maksimumsumma, v.a juhul, kui tagatise esitamise nõue põhjustab tõenäoliselt võlgnikule tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi; sellisel juhul tuleb tagatise summa võlgniku rahalist olukorda arvesse võttes määrata asjaomase võla kogusummast madalamal tasemel.

Kohtukulud

64. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Hessisches Finanzgericht Kasseli 31. märtsi 1995. aasta määrusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse tolliseadustik, artikli 244 teise lõigu õige tõlgendamise korral peaks toll vaidlustatud tolliotsuse täitmise terviklikult või osaliselt peatama, kui vähemalt üks kahest selles sättes osutatud tingimusest on täidetud, s.t otsus tuleb peatada siis, kui asjaomasele isikule võib tekkida korvamatu kahju. Vaidlustatud otsus ei pruugi ilmtingimata olla vastuolus tollialaste õigusaktidega.

2. Asjaolu, et asjaomast isikut võib vaidlustatud tolliotsuse kohese täitmise korral ähvardada korvamatut kahju, ei takista tollil seada täitmise peatamise tingimuseks tagatise esitamist. Kui aga tagatise esitamise nõue põhjustab tõenäoliselt võlgniku olukorda arvestades tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi, on tollil võimalik sellise tagatise esitamist mitte nõuda.

3. Vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamise tingimuseks tagatise esitamise seadmine võib tõenäoliselt tekitada võlgnikule, kellel ei ole sellise tagatise esitamiseks vahendeid, „tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi”.

4. Kui vaidlustatud tolliotsuse täitmise peatamisel tuleb määruse 2913/92 artikli 244 kolmanda lõigu alusel esitada tagatis, peab tagatise summaks määrama võla täpse summa, või kui seda ei ole võimalik kindlalt määrata, siis tekkinud või tekkida võiva võla maksimumsumma, v.a juhul, kui tagatise esitamise nõue põhjustab tõenäoliselt võlgnikule tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi; sellisel juhul tuleb tagatise summa võlgniku rahalist olukorda arvesse võttes määrata asjaomase võla kogusummast madalamal tasemel.

Rodríguez Iglesias

Mancini

Moitinho de Almeida

Murray

Sevón

Kakouris

Kapteyn

Gulmann

Edward

Puissochet

Hirsch

Jann

Ragnemalm

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. juulil 1997 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias